

בנק ישראל • חטיבת המחקר

סקר החברות והעסקים

הרביע השלישי של 2009

ירושלים, חשוון התש"ע, אוקטובר 2009

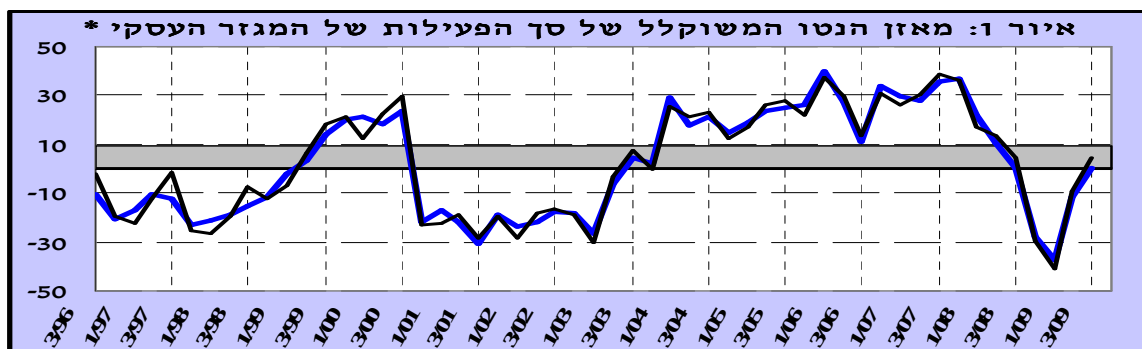
כתובתנו באינטרנט : www.bankisrael.org.il

סקר החברות והעסקים לרביע השלישי של 2009 - ממצאים עיקריים

מדיווחי החברות והעסקים עולה כי ברביע השלישי של שנת 2009 החלה הפעילות העסקית במשק להתאושש מהר מציפיות החברות, לאחר התכווצותה החל מהרביע הרביעי של 2008 כחלק מהשלכות המשבר העולמי. התאוששות זו, שהשתקפה בירידה חדה של ההסתברות להאטה ובעלייה קלה של מאזן הנטו המשוקלל של המגזר העסקי התבססה בעיקר על גידולה המתון של הפעילות המקומית. עליית מאזן הנטו המשוקלל אמנם קלה (ראה הערה 2 לאיור 1), אך היא מהווה המשך לסימנים המעודדים שניכרו כבר ברביע הקודם, כשירידתו של מאזן הנטו המשוקלל התמתנה. מגמה חיובית זו בפעילות המגזר העסקי משקפת במיוחד את גידול הפעילות בענף התעשייה. גם בענף המסחר ובמידה פחותה בענף השירותים ניכרים סימני התאוששות. בדומה לפיגור בתגובת שוק העבודה לפעילות בעבר טרם ניכר גידול במספר העובדים למרות התאוששות הפעילות.

מאזן הנטו **בתעשייה** גדל מעט הודות לעלייה מתונה במכירות בשוק המקומי. עם זאת, מתשובות החברות באשר להזמנות לרביע הבא עולה כי גידולן ימשיך להיות מתון; **במסחר** עלה היקף הפעילות, אך עליית מאזן הנטו בסעיף זה אינה מובהקת. הציפיות של החברות לעלייה במכירות ברביע הבא אופטימיות יותר ומאזן הנטו של סעיף זה כבר מובהק; **בשירותים העסקיים** דיווחו החברות על אי שינוי בפעילות, לאחר ירידה משמעותית של הפעילות החל מהרביע האחרון של 2008. לעומת התייבבות המכירות לישראלים, השירותים לחו"ל המשיכו לרדת גם ברביע הנוכחי. ההתאוששות עשויה לבוא לידי ביטוי בעליית הפעילות ברביע הבא לאור עליית ההזמנות לרביע הבא; **בבתי המלון** נרשמה ירידה חדה בפעילות ביחס לרביע המקביל אשתקד, עקב ירידה במספר הלינות של ישראלים ותיירים מחו"ל גם יחד. זאת ביחס לשיא שאפיין את הפעילות בתקופה המקבילה אשתקד; **בתחבורה והתקשורת** נמשכה התכווצות הפעילות, אם כי מאזן הנטו השלילי מתקרב ל-0 בהמשך להתייבבותו ברביע הקודם – זאת לאחר ירידות חדות שלו ברביעים הקודמים. הירידה החדה במכירת השירותים לזרים הובילה את ירידת הפעילות, אך גם המכירות לישראלים ירדו; הפעילות בענף **הבנייה** ממשיכה להיות ממותנת, אך הצפיית לרביע הבא אופטימיות מעט יותר. ממוצע **הציפיות לאינפלציה** ל-12 החודשים הבאים עלה מעט אל מעבר לתחום יציבות המחירים ועומד על 3.2 אחוזים לעומת 2.8 אחוזים בסקר הקודם. החברות צופות, **ששער החליפין** בעוד 12 חודשים יהיה 4 שקלים לדולר, לעומת רמה של 4.2 שקלים לדולר שנצפתה בסקר הקודם.

* מאזן הנטו הוא ההפרש בין שיעור החברות והעסקים שדיווח על גידול לבין שיעורן של אלה שדיווחו על ירידה. הקו העבה מתווה את הנתונים מנוכי העונתיות, הדק - את המקוריים.

1. מאזן הנטו הכולל חושב על פי מאזן הנטו מנוכה העונתיות של כל ענף, כשנלקח בחשבון משקל הענף בתוצר העיסוקי.
2. כשמאזן הנטו מעל לרצועה המוצללת המשק נוטה לגאות, מתחתיה למיתון, בתוך ההצללה – אין מסקנה מובהקת. ראה הסבר מפורט בעמוד 20 בנספח.

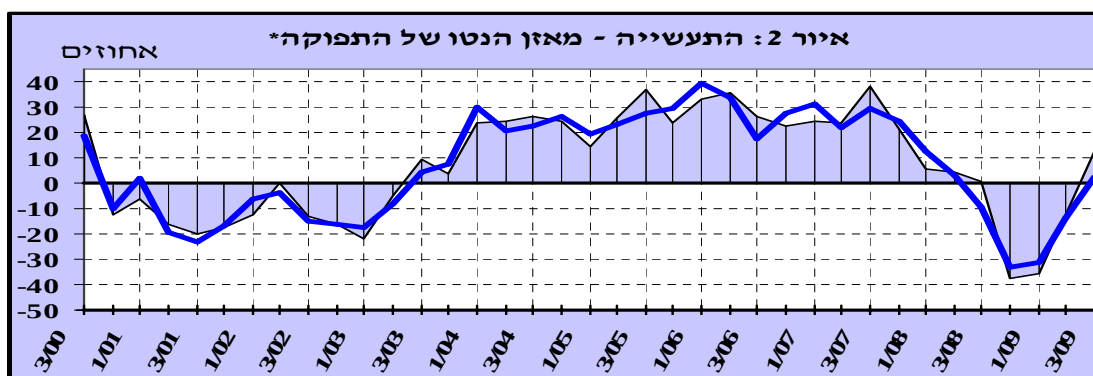
1. התפתחויות ברמה המשקית (מאקרו):

מניתוח דיווחי כל החברות והעסקים המשתתפים בסקר, תוך שקלול מאזני הנטו של כל ענף על פי משקלו בתוצר, עולה כי ברביע השלישי של שנת 2009 החלה הפעילות הכלכלית במשק להתאושש, מהר מציפיות החברות ומהר מכפי שהיה במשבר שהחל בשנת 2000. מאזן הנטו המשוקלל של המגזר העסקי מצוי אמנם באזור בו אין מסקנה מובהקת באשר לכיוון הפעילות, אך היותו חיובי, בהמשך להתמתנות ירידתו כבר ברביע השני מצביעים כנראה על תפנית בפעילות המשק (איור 1). המגמה החיובית בפעילות המגזר העסקי משקפת במיוחד את גידול הפעילות בענף התעשייה ברביע השלישי, ועל פי סקר החברות התרחבות ענף זה התבססה במיוחד על גידול המכירות המקומיות. גם בענף המסחר ובמידה פחותה בענף השירותים ניכרים סימני התאוששות, וגם תחילת ההתרחבות בענפים אלה מבטאת בעיקר את התאוששות הפעילות המקומית. רמת הפעילות בענף הבנייה נותרה ללא שינוי ברביע השלישי, פעילות ענף התחבורה ירדה מעט לעומת הרביע הקודם ופעילות בתי המלון ירדה בשיעור חד, זאת לעומת הרביע המקביל אשתקד.

התפתחות המדד המוביל לפעילות המגזר העסקי מבטאת היטב את המעבר המהיר מחששות למשבר עמוק לציפיות לגידול הפעילות: ברביע הראשון של השנה צפה המדד המוביל פעילות ממותנת ברביע שאחריו בהסתברות שהתקרבה ל-1, ואילו ברביע הנוכחי ההסתברות להתמתנות הפעילות ברביע הבא כבר עומדת על 0.15 בלבד. המדד המוביל בענף התחבורה והתקשורת חריג על רקע האופטימיות ביתר הענפים, והוא הענף היחיד שבו צופות החברות התמתנות של הפעילות ברביע הבא.

2. התפתחויות ברמה הענפית:

מדיווחיהן של חברות **התעשייה** עולה כי ברביע השלישי של שנת 2009 גדלה מעט הפעילות בענף למרות הציפיות ברביע הקודם לירידתה (לוח 3 ואיור 2). התאוששות הפעילות נבעה מגידול קל במכירות המקומיות הודות לירידה קלה במגבלת ההזמנות מהארץ. מאזן הנטו של היצוא לעומת זאת שלילי (אך לא מובהק). תשובות החברות באשר לגורמי הייצור מרמזים גם הם על התאוששות הפעילות: שיעור הניצול של המכונות והציוד הפסיק לרדת ומאזן הנטו של מספר העובדים כבר לא מבטא ירידה חדה ומובהקת, לעומת מאזני נטו שלילים במיוחד בסעיפים אלה החל מהמחצית השנייה של השנה שעברה ועד לרביע הקודם. מאזני הנטו של תשובות החברות באשר לפעילות ברביע הבא אינם מובהקים ועולה מהם כי הפעילות ברביע הבא תגדל בשיעור מתון בלבד. עם זאת יצוין, כי הציפיות הפסימיות מהרביע הקודם לא התממשו ברביע הזה.

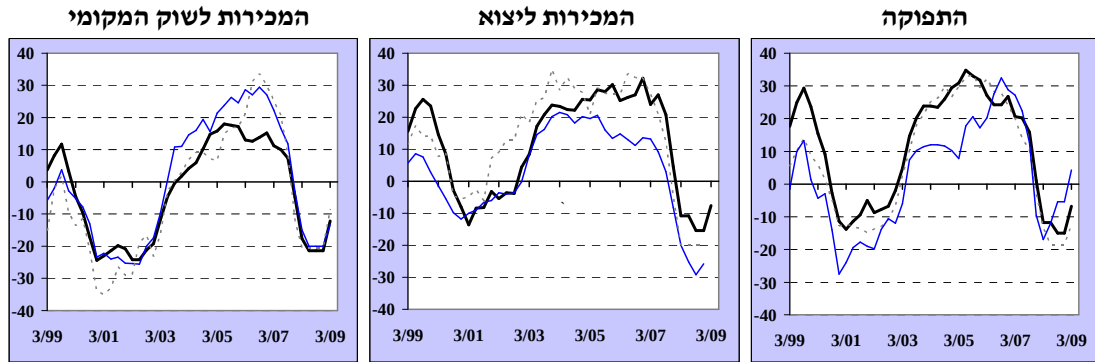

ממיון חברות התעשייה על פי החדשנות שלהן- מסורתיות, מעורבות ומתקדמות, עולה כי התרחבות התפוקה הקיפה חברות מכל רמות החדשנות ובמיוחד חברות מעורבות (לוח 1.1 ואיור 3). בלטו במיוחד בעליית פעילותן חברות מענפי המשנה הכימיקלים הגומי והפלסטיק ואילו לרעה בלטו חברות הטכסטיל ההלבשה והעור (לוח 1.5). באשר לפעילות ברביע הבא: במרבית ענפי המשנה המסורתיים והמעורבים לא מדווחות החברות על גידול של ממש בהזמנות לרביע הבא, למעט חברות המזון והמשקאות שצופות גידול של היצוא ברביע הבא. החברות המתקדמות מדווחות על עלייה קלה

בהזמנות ליצוא ולשוק המקומי.

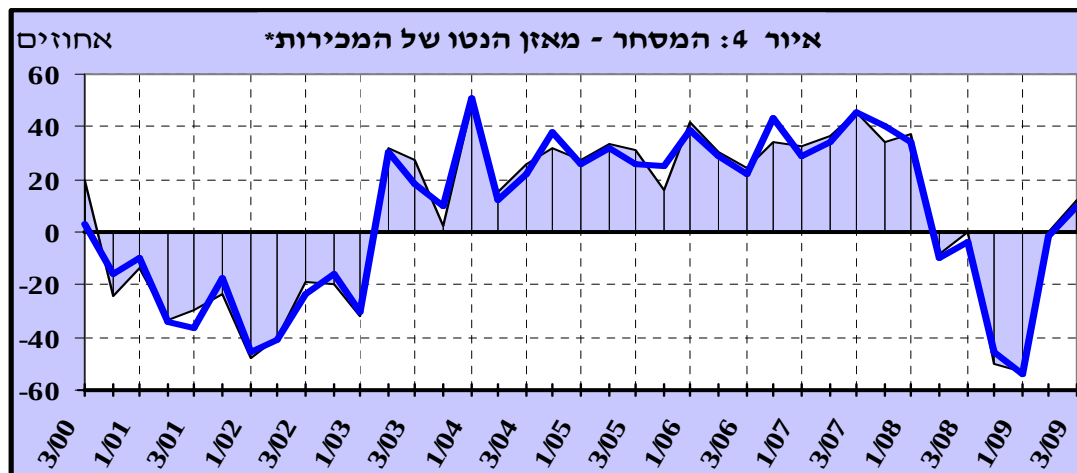
ממיון חברות התעשייה על פי **גודלן** (מספר המועסקים בהן) מתברר כי התרחבות הפעילות התבססה על גידול הפעילות של החברות הגדולות, אולי הודות להקלה בקשיי המימון שלהן. ההזמנות לרביע הבא עליהן מדווחות החברות הגדולות אופטימיות בעיקר באשר לייצוא. לעומתן, גידול הפעילות ביתר החברות לא היה מובהק וגם הציפיות לרביע הבא ממותנות בחברות אלו הן באשר לשוק המקומי והן באשר לייצוא.

איור 3: מאזני הנטו של חברות התעשייה, ממוינות על פי ההון האנושי והחדשנות

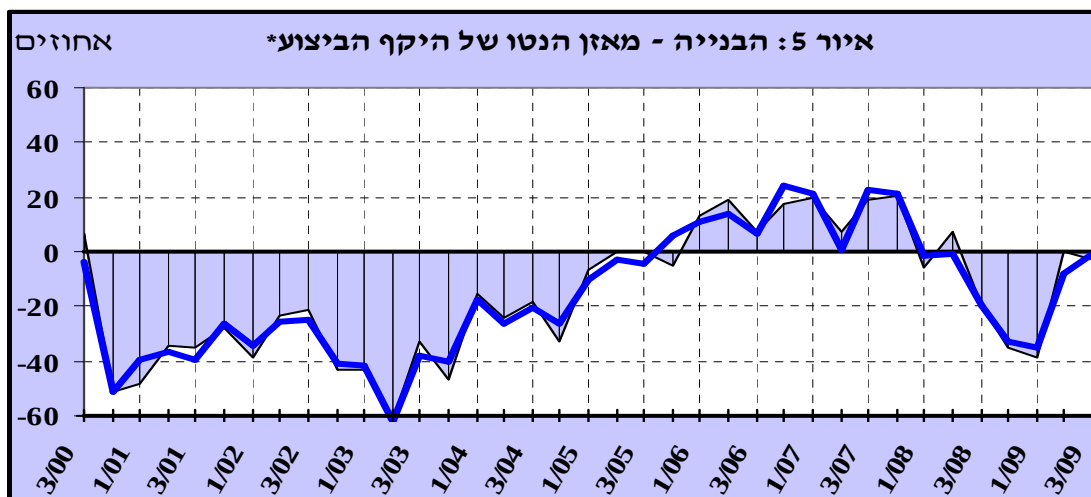

הקו העבה - הענפים המתקדמים; המקווקו - הענפים המעורבים; הדק - הענפים המסורתיים.

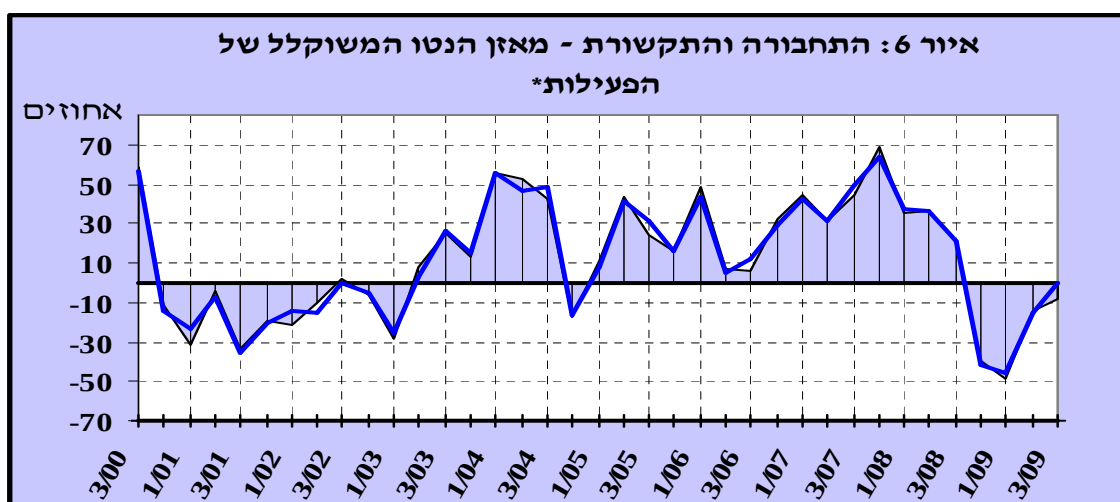
על פי דיווחיהן של חברות **המסחר** עלה היקף הפעילות, אך למרות האופטימיות הטמונה בכך עליית מאזן הנטו בסעיף זה אינה מובהקת. הציפיות של החברות לעלייה במכירות ברביע הבא אופטימיות אף יותר ומאזן הנטו של סעיף זה כבר מובהק. בדומה ליתר ענפי המשק ולמרות התאוששות הפעילות, לא מדווחות החברות בענף המסחר על גידול במספר העובדים, אלא על יציבות המבטאת שיפור לעומת הירידות החדות של מאזן הנטו ברביעים הקודמים. (לוח 5 ואיור 4). החברות דיווחו על הקלה בקשיי המימון כמגבלה לביצוע הפעילות (לוח 17 ואיור 9).

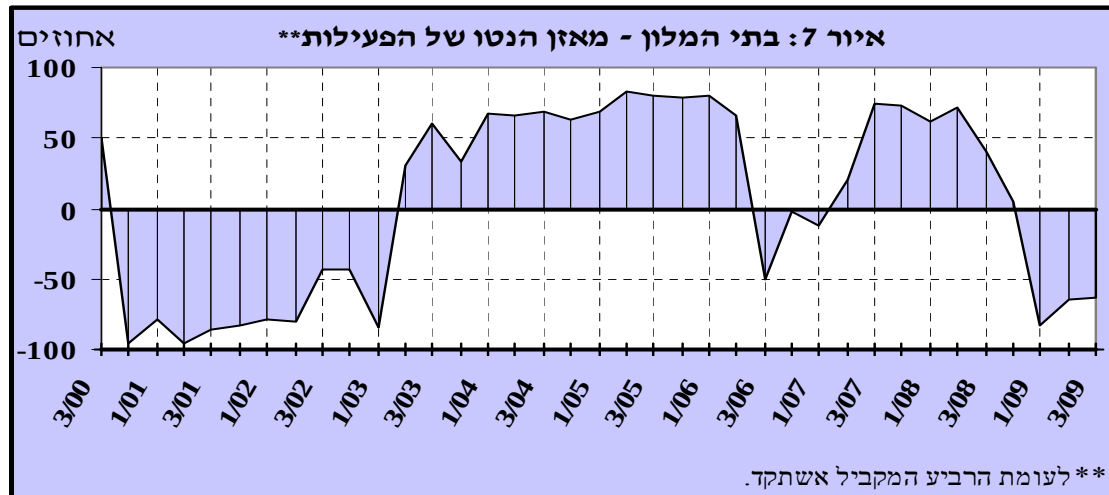
מדיווחי חברות **הבנייה** עולה כי ברביע הנסקר לא חל שינוי בהיקף הפעילות בענף, בדומה לרביע הקודם ולאחר ירידת הפעילות מתחילת 2008 (לוח 7 ואיור 5). אי-השינוי בפעילות הענף משקפת ירידה חדה בהיקף בניית התשתיות, ועלייה קלה מאד בהיקף בניית המבנים. גם ביתר המדדים לפעילות הענף ניכרת מתינות הפעילות, אך אופטימיות מסוימת ניתן לשאוב מעלייה קלה בהתחלות הבנייה ומציפיות חיוביות לגידול הפעילות ברביע הבא. על פי דיווחי החברות המשיך הקיפאון בפעילות נבע ממגבלת הביקוש. בנוסף, מגבלת ההיצע הטמונה בקשיי המימון המשיכה להיות גבוהה גם ברביע זה והיא עדיין לא חזרה לרמתה טרם המשבר (לוח 17 ואיור 9).

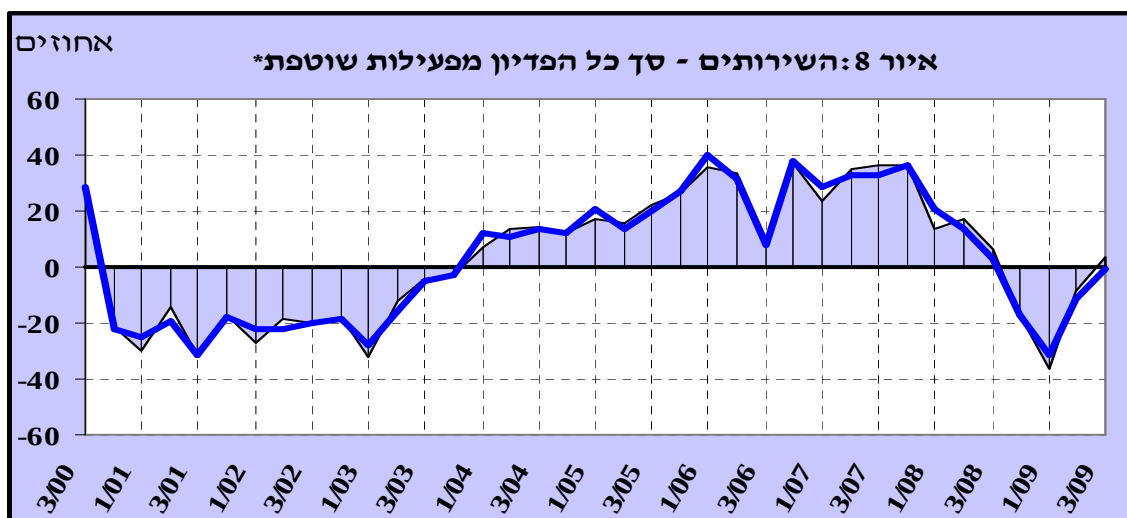
מדיווחיהן של חברות **התחבורה והתקשורת** עולה כי ברביע הנסקר נמשכה התכווצות הפעילות, אם כי מאזן הנטו השלילי מתקרב ל-0 בהמשך להתייצבותו ברביע הקודם – זאת לאחר ירידות חדות שלו ברביעים הקודמים. הירידה החדה במכירת השירותים לזרים הובילה את ירידת הפעילות, אך גם המכירות לישראלים ירדו (לוח 9 ואיור 6). מדיווחי החברות עולה כי רמתה הנמוכה של תיירות הפנים כמגבלה לביצוע הפעילות החמירה, אך כמגבלת הביקוש החמורה ביותר מדווחות החברות על החרפת התחרות בענף. החברות מדווחות גם על כך שקשיי המימון חמורים מעט יותר מברביע הקודם (לוח 17 ואיור 9). מאזן הנטו של הפעילות ברביע הבא חיובי אך לא מובהק.

החברות בענף **המלונאות** דיווחו על ירידה חדה בפעילות (לעומת הרביע המקביל אשתקד; לוח 11 ואיור 7), בדומה לירידות החדות מתחילת השנה. יודגש כי מאזן הנטו מבטא את השינוי לעומת הרביע המקביל אשתקד – הרביע השלישי של 2008 – רביע שקדם למשבר ובו הייתה פעילות הענף בשיאה. ירידה הפעילות נבעה במיוחד מירידת מספר הלינות של תיירים מחו"ל, אך גם מספר הלינות של ישראלים ירד. בתי המלון מדווחים על מגבלת הביקוש של תיירים מחו"ל כמגבלה החמורה ביותר להרחבת הפעילות. מדיווחי בתי המלון נראה כי גם הרביע הבא יתאפיין בפעילות מתונה של הענף.

דיווחי החברות בענף **השירותים העסקיים** מלמדים על אי שינוי בפעילות, לאחר ירידה משמעותית של הפעילות החל מהרביע האחרון של 2008 (לוח 13 ואיור 8). לעומת התייצבות המכירות לישראלים השירותים לחו"ל המשיכו לרדת גם ברביע הנוכחי. שיפור נוסף צפוי ברביע הבא: ההזמנות לרביע הבא עלו וגם בהזמנות מחו"ל ניכר שיפור לעומת המכירות בפועל. במגבלות הביקוש וההיצע לא חל שינוי משמעותי ברביע זה ומגבלות הביקוש כמצב הכלכלי בעולם והתחרות בענף ממשיכות להוביל בחומרתן (לוח 17 ואיור 9).

לוח 1: הפעילות הכלכלית בענפי המשק, על פי מאזן הנטו של דיווחי החברות
(נתונים מקוריים ומנוכחי עונתיות, אחוזים)

2009	2008			2007			2006	
III	II	I	IV	III	II	I	IV	
12	-13	-36	-37	*1	*4	*6	22	התעשייה (התפוקה)
*2	-14	-31	-33	-10	*3	12	27	מנוכה עונתיות
*12	*0	-53	-50	*0	*8	38	34	המסחר (המכירות)
*10	*2	-54	-46	*3	*10	34	40	מנוכה עונתיות
*3	*0	-39	-35	-20	*8	*6	20	הבנייה (היקף הביצוע)
*1	*8	-35	-33	-20	*1	*2	21	מנוכה עונתיות
*8	*22	-49	-40	33	37	35	69	התחבורה והתקשורת (הפעילות)**
*0	*15	-46	-46	33	36	37	64	מנוכה עונתיות
-63	-65	-83	5	40	72	61	73	בתי המלון (הפעילות)***
*3	*9	-36	-17	6	17	14	36	השירותים העסקיים (הפעילות)
*1	-12	-32	-17	*3	14	21	36	מנוכה עונתיות
5	-10	-41	-29	5	13	17	36	סה"כ הסקטור העסקי
0	-12	-38	-28	0	11	22	37	מנוכה עונתיות

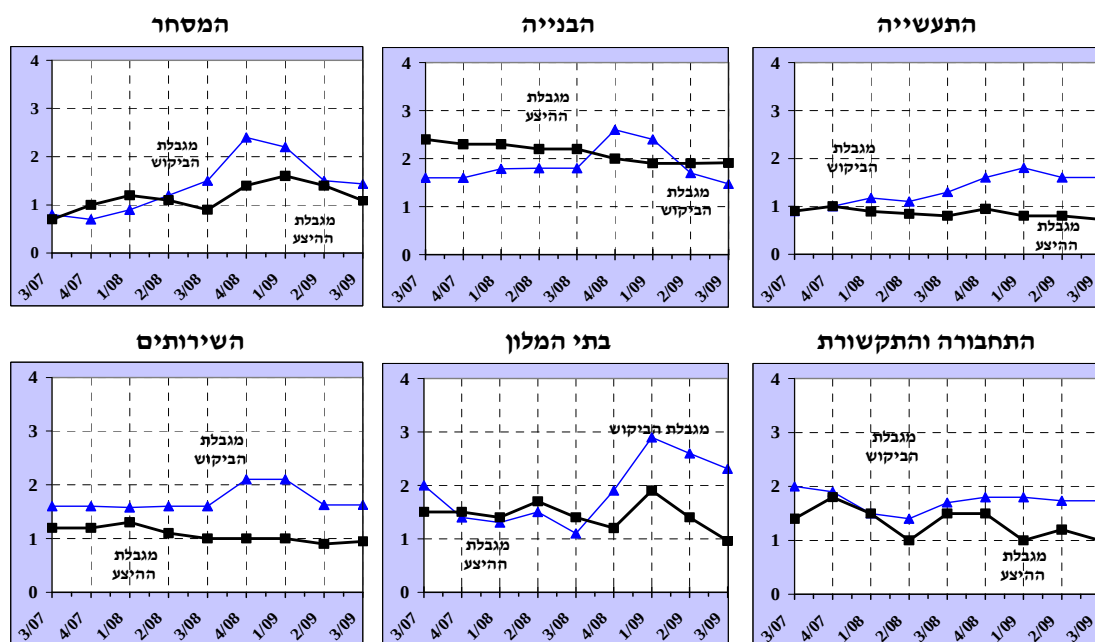
לוח 1.1: מאזן הנטו לתפוקה של חברות התעשייה, ממוינות על פי עתירות ההון האנושי והחדשנות¹
(נתונים מקוריים, אחוזים)

2009	2008			2007			2006	
III	II	I	IV	III	II	I	IV	
*13	*10	-34	-41	*2	16	*9	30	חברות מתקדמות
33	25	-37	-48	*18	*3	*0	*14	חברות מעורבות
*4	-26	-36	-31	*6	*5	*5	17	חברות מסורתיות

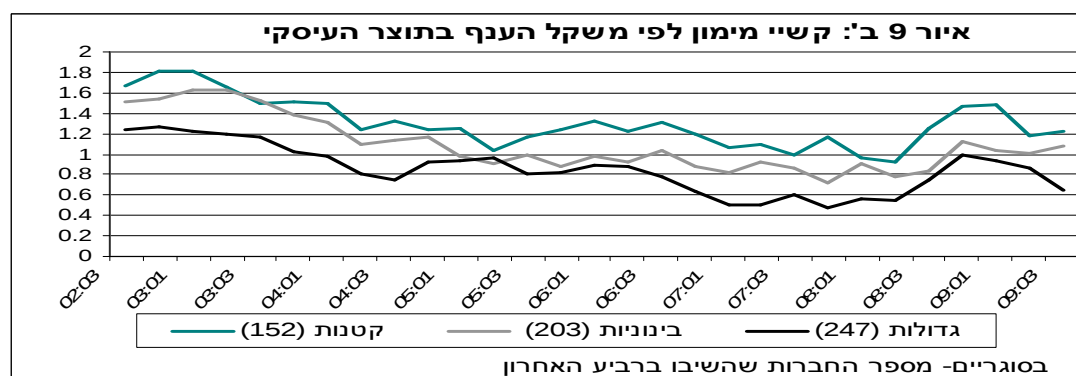
* כובבית לימין המספר מציינת תוצאה בלתי מובהקת סטטיסטית (ברמת של עשרה אחוזים).
** מבחן המובהקות פחות אינדיקטיבי בתחבורה ובתקשורת, בגלל המספר הקטן של החברות.
*** לעומת הרביע המקביל אשתקד.

איור 9 א': חומרת המגבלות לביצוע הפעילות שתוכננה (ממוצע)¹

חומרת המגבלה: 0- אין מגבלה, 1- קלה, 2- מתונה, 3- חמורה, 4- חמורה במיוחד

1) לכל רביע נבחרה החומרה המירבית בין המגבלות שבסעיפי הביקוש ובסעיפי ההיצע. המקור: לוח 17.

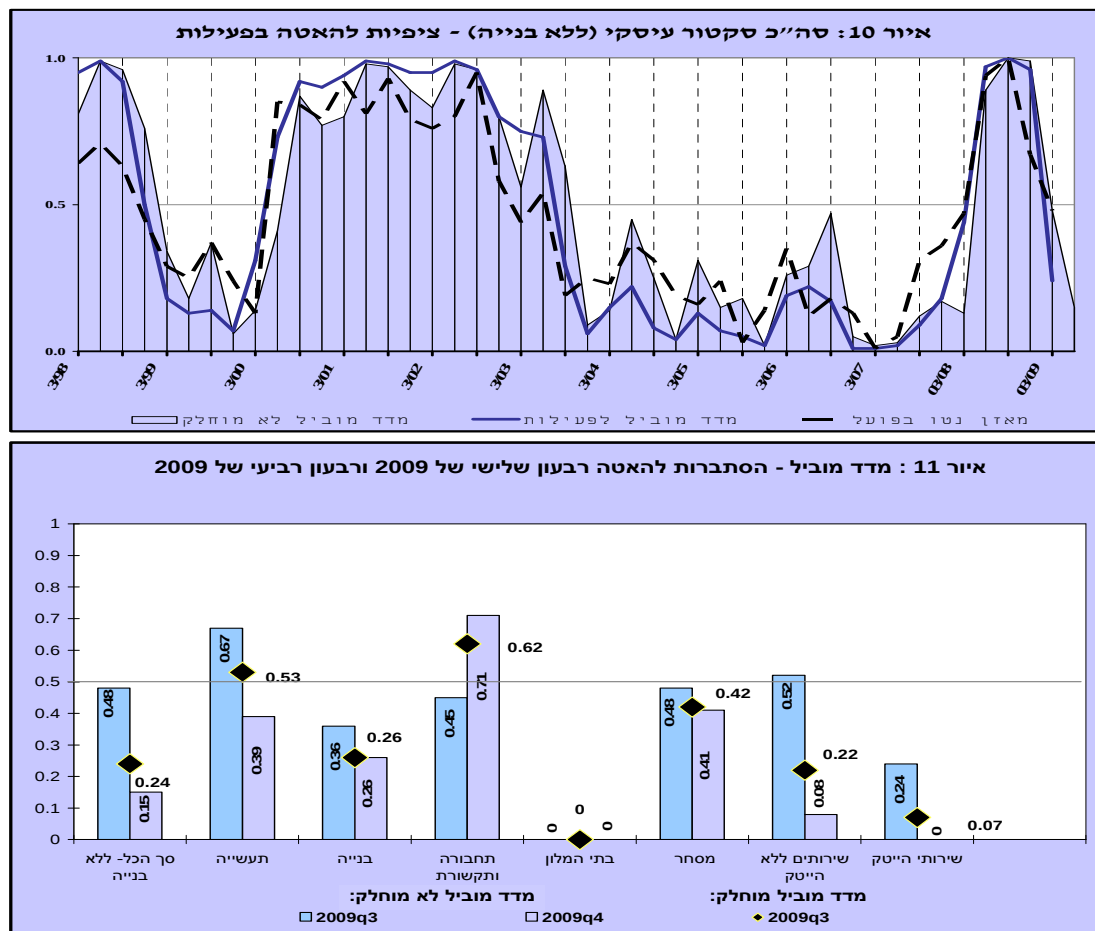

המדד המוביל

המדד המוביל (ללא בנייה) בסקר זה צופה שיפור נוסף בפעילות המגזר העסקי לרביע הרביעי של שנת 2009 מעבר לזו שכבר מיוצגת על ידי מאזן הנטו בפועל. ההסתברות למיתון נמוכה משמעותית מערך הסף של 0.5¹ לראשונה מאז הרביע הרביעי של שנת 2008. זהו ביטוי לשיפור בסעיפי ההזמנות והציפיות לרביע הבא, בהשוואה למאזני הנטו של הפעילות ברביע הנוכחי.

בנוסף למדד המוביל שמחושב ברמת המגזר העסקי (איור 11), מחושב המדד גם עבור כל אחד מששת ענפי הסקר וכן עבור ענף שירותי ההי-טק (איור 10 ודיאגרמות א'-ח' בנספח). המדדים המובילים הענפיים בסקר רחוקים מהסף של 0.5 במרבית הענפי, למעט בענף הבנייה בו הוא קרוב לסף זה וענף התחבורה והתקשורת בו צופה המאזן התמתנות נוספת בפעילות.

שני מדדים מובילים מוצגים הן עבור סך המגזר העסקי והן עבור כל אחד מהענפים: 1) מדד הסתברות מוחלקת שבו יש תלות בין הרביעים כך שהמדד לרביע הנוכחי מתעדכן כל רביע ביחס לתחזית לרביע העוקב 2) מדד הסתברות שאינה מוחלקת, שבו אין עדכון לאחר של המדד המוביל. מהשוואה בין שני המדדים עולה המסקנה שציפיות החברות ברביע הקודם היו פסימיות מדי וכי ההתאוששות הייתה מהירה מהצפוי: החלקת המדד שחושב ברביע הקודם לאור המדד שחושב ברביע זה הקטינה את ההסתברות למיתון באופן משמעותי והורידה אותה אל מתחת לסף של 0.5.

¹ כל עוד המדד המוביל נמוך מסף של 0.5, לא ניתן לאבחן בוודאות האטה בקצב הצמיחה ברביע עוקב. אם המדד עובר את הסף, מסיקים כי הפעילות תתמתן ברביע הבא.

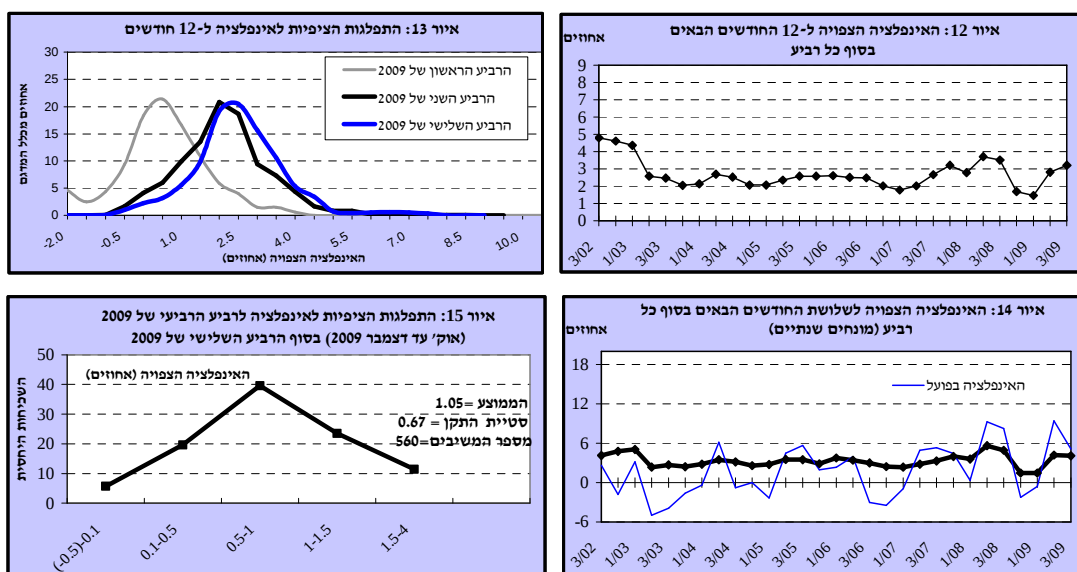
סקר הציפיות לאינפלציה

שיעור עליית המחירים שתצטבר להערכת החברות והעסקים, במשך 12 החודשים הקרובים (אוקטובר 2009 עד ספטמבר 2010) עלה לרמה של 3.2 אחוזים בממוצע לעומת רמה של 2.8 אחוזים ברביע קודם (איור 12), מעבר לתחום העליון של יציבות המחירים (1 עד 3 אחוזים).

התפלגות הציפיות לאינפלציה מעידה גם היא על הצפיות הגבוהות לאינפלציה, בדומה לרביע הקודם - החציון של ההתפלגות ברביע זה נותר ברמה של 3 אחוזים, וכך גם השכיח. גם שונות הציפיות נותרה ברמתה מהרביע הקודם (איור 13).

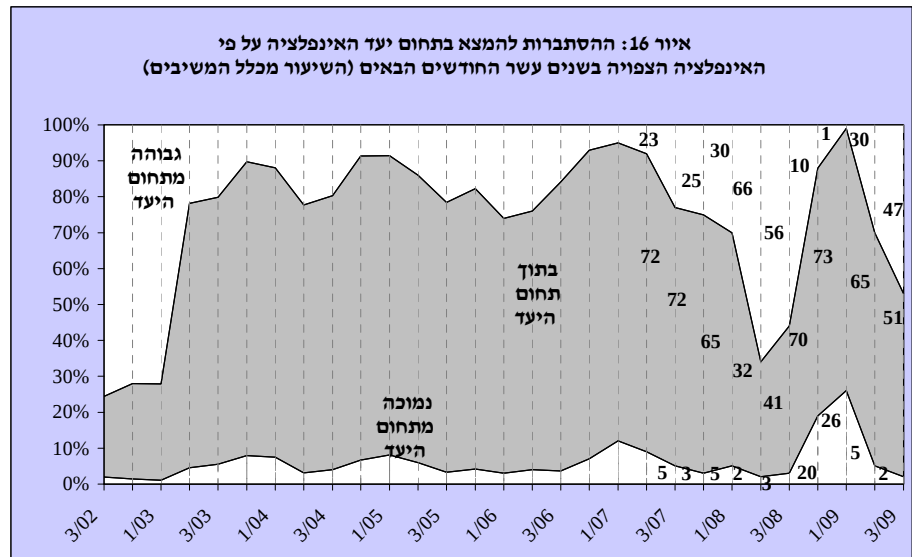
שיעור עליית המחירים הצפוי ברביע הקרוב (ספטמבר 2009 עד דצמבר 2009) עלה לרמה של 4.3 אחוזים במונחים שנתיים, לעומת 4.2 אחוזים ברביע הקודם (איור 14).

שיעור החברות הצופות שהאינפלציה תחרוג מהגבול העליון של התחום¹ המוגדר כיציבות מחירים עלה, והוא עמד ברביע זה על 47 אחוזים לעומת 30 אחוזים ברביע הקודם ולעומת שיעור אפסי ברביע הראשון (התחום העליון באיור 16). במקביל, בשיעור החברות הצופות כי האינפלציה ב-12 החודשים הבאים תהיה בתוך התחום המוגדר כיציבות מחירים נרשמה ירידה מ-65 אחוזים ברביע הקודם ל-51 ברביע זה (התחום האמצעי באיור 16). שיעור החברות הצופות כי האינפלציה ב-12 החודשים הבאים תהיה נמוכה מיעד יציבות המחירים הוא 2 אחוזים (התחום התחתון באיור).

¹ תחום היעד ל-12 החודשים הבאים הוא 1 עד 3 אחוזים.

התחום התחתון באזור
מציג את שיעור
המשתתפים בסקר,
שצופים שהאינפלציה
השנתית תהיה נמוכה
מהגבול התחתון של תחום
היעד.
התחום האמצעי מציג את
שיעור המשתתפים שצופים
שהאינפלציה תהיה בתוך
תחום היעד.
התחום העליון מציג את שאר
המשתתפים, שצופים
שהאינפלציה תהיה גבוהה
מתחום היעד.

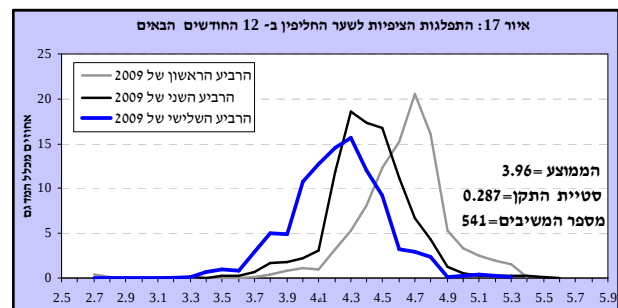
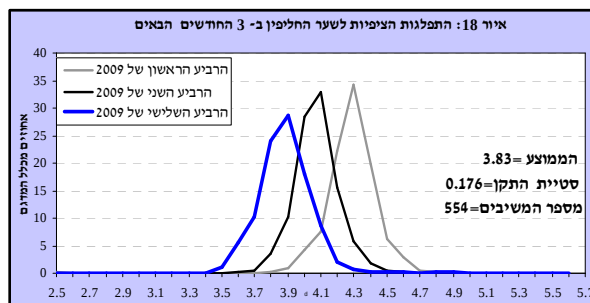
לוח 2: ניתוח סטטיסטי של הציפיות לאינפלציה ל-12 החודשים הבאים

2009			2008				2007				2006	
III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	
3.00	3.00	1.00	2.00	3.00	4.00	3.00	3.00	3.00	2.00	2.00	2.00	1. השכיח
3.00	3.00	1.25	1.50	3.50	3.80	2.90	2.80	2.50	2.00	1.70	2.00	2. החציון
3.22	2.81	1.47	1.70	3.52	3.70	2.69	2.77	2.67	2.02	1.78	2.01	3. הממוצע
1.21	1.19	1.31	1.37	1.44	1.42	1.04	0.92	1.09	0.93	0.91	0.99	4. סטיית התקן
0.22	-0.19	0.47	-0.30	-0.30	-0.30	-0.31	-0.23	-0.33	0.02	-0.22	0.01	5. ההטיה*
552	472	466	470	490	472	483	504	413	487	456	469	מספר החברות שדיווחו

* ההטיה מחושבת כהפרש בין הממוצע לשכיח.

הציפיות לשינוי בשער החליפין שקל/דולר

החברות והעסקים המשתתפים בסקר נשאלו על ציפיותיהם לגבי הרמה של שער השקל ביחס לדולר בסוף הרביעי הבא (31.12.2009) וכעבור שנה ממועד עריכת הסקר (30.09.2010). הציפיה לשער החליפין בתום 12 החודשים הקרובים (סוף ספטמבר 2010) היא ל-4 שקלים לדולר, לעומת רמה של 4.2 שקלים לדולר שנצפתה בסקר הקודם. בשוונות הציפיות לשער החליפין בתום 12 החודשים הקרובים חלה עלייה קלה (איור 17). שער הדולר לעומת השקל שהחברות צופות (בממוצע) לסוף הרביעי הבא הוא 3.8 שקלים לדולר לעומת 4 שקלים ברביעי הקודם. נציין כי שער החליפין הממוצע נכון ליום הדיווח של החברות שהשתתפו בסקר עמד על כ-3.78 שקלים לדולר.

התעשייה

לוח 3: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות התעשייה שדיווחו¹

	2009				2008				2007				2006
	III	II	I		IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV
1. התפוקה	12	-13	-36		-37	*1	*4	*6	21	38	24	24	22
2. המכירות	*9	-17	-41		-46	*-1	*7	*-1	26	33	26	23	25
3. המכירות בשוק המקומי	*5	-17	-42		-42	*-5	*0	*-1	17	31	26	19	22
4. היצוא	*-4	-17	-42		-42	*-4	*8	*5	26	29	25	16	22
5. מלאי חומרי הגלם	*3	-20	-26		*-8	*4	9	9	18	22	15	12	9
6. מלאי המוצרים המוגמרים	*-7	-20	-16		*3	11	*6	10	11	17	*6	7	*4
7. שיעור הניצול של המכונות והציוד	*4	-20	-43		-39	-8	*-3	*-2	8	25	17	14	14
8. מספר העובדים	-10	-25	-43		-36	*-5	*-3	*2	16	15	15	10	11
9. ההזמנות לשוק המקומי	*-6	-15	-45		-50	-23	*-2	*5	10	15	16	12	*6
10. ההזמנות ליצוא	*4	-18	-47		-45	-11	9	*4	15	28	22	21	17
מספר החברות שדיווחו	236	243	249		271	272	265	270	252	220	237	251	250

1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 4: התעשייה ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

	מאזן הנטו		עלייה משמעותית	עלייה מתונה	ללא שינוי	ירידה מתונה	ירידה משמעותית
	2009 II	2009 III					
א. הפעילות ברביע הנסקר							
1. התפוקה	-13 (5)	12 (5)	7	33	32	19	9
2. המכירות	-17 (6)	9 (6)	6	37	23	23	11
3. המכירות בשוק המקומי	-17 (5)	5 (5)	4	31	35	22	8
4. היצוא	-17 (6)	-4 (6)	5	26	34	22	13
5. מלאי חומרי הגלם	-20 (5)	3 (5)	4	22	51	20	3
6. מלאי המוצרים המוגמרים	-20 (4)	-7 (4)	3	16	55	23	3
7. שיעור הניצול של המכונות והציוד	-20 (5)	4 (5)	5	24	46	20	5
8. מספר העובדים	-25 (4)	-10 (4)	1	12	64	21	2
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא *							
9. ההזמנות לשוק המקומי	-15 (5)	-6 (5)	3	21	46	22	8
10. ההזמנות ליצוא	-18 (6)	4 (6)	4	30	36	17	13
מספר החברות שדיווחו	243	236					

* על פי הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר.
הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

המסחר

לוח 5: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות המסחר שדיווחו¹

2009				2008				2007				2006
III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	
*12	*0	-53	-50	*0	*-8	38	34	46	37	32	34	1. המכירות
*2	*-12	*-16	*-17	*9	*17	*16	34	30	37	24	*17	2. המלאי בסוף הרביע
17	18	*3	*11	*12	19	25	22	17	27	21	*3	3. אחוז המכירות באשראי
*1	*0	-10	-9	*3	*0	*6	*3	14	15	15	0	4. תקופת ההמתנה של לקוחות לאספקה
*2	-24	-55	-53	*-17	*6	*9	16	*8	*7	9	*0	5. התחזית לשינוי במספר העובדים הקבועים
27	24	-38	-35	*-3	53	*22	63	57	73	47	39	6. הציפיות למכירות ברביע הבא
*2												7. מספר העובדים
93	33	32	36	36	36	32	32	24	30	34	29	מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 6: המסחר ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

					מאזן הנטו	
ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית	2009 III	2009 II
4	27	26	39	4	12 (9)	0 (15)
3	23	46	27	1	2 (8)	-12 (13)
1	7	67	18	7	17 (6)	18 (10)
0	2	95	3	0	1 (3)	0 (8)
0	8	82	10	0	2 (5)	
1	7	82	10	0	2 (4)	-24 (9)
2	17	35	39	7	27 (8)	24 (14)
					93	33

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן. ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

הבנייה

לוח 7: מאזן הנטו כאחוז מסך חברות הבנייה שדיווחו¹

2009				2008				2007				2006	
III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	IV	
*-3	*0	-39	-20	*8	*-6	20	19	*7	19	18	*7		1. היקף הביצוע של עבודות בינוי
*-3	*-3	-48	*-6	*0	*3	17	*13	*-3	23	21	*10		מזה: 2. בניית מבנים
*-17	*-4	-48	-30	*9	*-7	24	*8	30	33	23	*-12		3. בניית תשתיות
33	*14	-34	26	49	40	38	30	23	21	21	24		4. מחירי התפוקה במונחים דולריים
*3	*-6	-43	-40	*-5	*-12	*-3	*-10	*-8	26	*0	*-5		5. היקף ההתחלות של בניית מבנים (במ"ר)
*0	*0	-34	*-3	*5	*9	*0	*-10	*10	*6	*-8	*0		6. היקף הגמר של בניית מבנים (במ"ר)
*6	*3	*0	26	*8	18	15	27	21	28	16	33		7. משך הבנייה של מבנים
*11	*6	-30	-22	*-5	*3	25	*6	23	34	20	23		8. הציפיות לביצוע עבודות בינוי ברביע הבא
*-6													9. מספר העובדים
35	35	37	36	41	36	44	33	42	37	41	43		מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.

* מצוין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 8: הבנייה ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית	מאזן הנטו		
					2009 III	2009 II	
14	12	51	23	0	-3 (12)	0 (12)	א. הפעילות ברביע הנסקר
15	15	43	27	0	-3 (13)	-3 (14)	1. היקף הביצוע של עבודות בינוי
21	21	33	21	4	-17 (16)	-4 (10)	מזה: 2. בניית מבנים
3	6	49	36	6	33 (11)	14 (12)	3. בניית תשתיות
22	9	35	31	3	3 (14)	-6 (14)	4. מחירי התפוקה במונחים דולריים
9	13	56	19	3	0 (12)	0 (9)	5. היקף ההתחלות של בניית מבנים (במ"ר)
3	6	76	9	6	6 (9)	3 (9)	6. היקף הגמר של בניית מבנים (במ"ר)
6	23	48	23	0	-6 (12)		7. משך הבנייה של מבנים
							8. מספר העובדים
20	9	31	40	0	11 (14)	6 (14)	ב. הפעילות החזויה לרביע הבא
							9. הציפיות לביצוע עבודות בינוי ברביע הבא
					35	35	מספר החברות שדיווחו

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן. ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

התחבורה והתקשורת

לוח 9: מאזן הנטו המשוקלל כאחוז מסך חברות התחבורה והתקשורת שדיווחו¹

2009				2008				2007				2006	
III	II	I	IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	IV	
א. הפעילות ברביע הנסקר													
*-8	*-15	-49	-40	*21	37	*35	69	44	*31	44	*32		1. רמת הפעילות הכוללת
10	*-9	-41	-44	*30	*38	*32	68	44	*38	47	48		2. מכירת שירותים לישראלים
6	*-11	-40	-11	16	*-10	*-6	*20	*13	*9	42	*1		3. מכירת שירותים לזרים
8	*-6	-56	-44	*17	36	*39	45	41	58	*49	38		4. ניצול הציוד (כושר המעמס, התפוסה וכד')
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא													
0	*15	*-10	*-41	*7	34	72	59	46	*35	*48	*45		5. הזמנות או ציפיות לפעילות הכוללת ברביע הבא
-5													6. מספר העובדים
36	32	27	30	25	20	28	24	21	21	24	22		מספר החברות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה. על השקולל ראו נספח בסוף הפרסום.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 10: התחבורה והתקשורת ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל החברות שהתייחסו לכל סעיף)

מאזן הנטו						
2009	2009	עלייה	עלייה	ללא	ירידה	ירידה
III	II	משמעותית	מתונה	שינוי	מתונה	משמעותית
א. הפעילות ברביע הנסקר						
-8	*-15	0	22	47	21	9
10	*-9	0	29	52	17	2
6	*-11	2	21	59	16	2
8	*-6	2	21	63	12	2
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא						
0	*15	2	31	34	31	2
-5						
36	32					

הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן. ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

בתי המלון

לוח 11: מאזן הנטו כאחוז מסך המלונות שדיווחו¹

2009				2008				2007				2006	
III	II	I		IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	
א. הפעילות ברביע הנסקר													
-63	-65	-83		*5	40	72	61	73	75	*20	*-13	*-2	1. סך הפעילות
-81	-78	-85		*10	45	85	70	70	65	*-4	-31	-44	2. מספר הלינות של תיירים מחו"ל
-31	-27	-73		-45	*13	*0	*-8	*-18	*0	*-11	*-2	*-12	3. מספר הלינות של ישראלים
*7	*-5	*0		43	26	26	24	49	67	23	36	*18	4. הפדיון הממוצע לחדר
-46													8. מספר העובדים
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא**													
-42	-68	-88		-70	*2	63	76	46	62	*21	23	-22	5. ההזמנות שנתקבלו לרביע הבא
-44	-73												6. ההזמנות של תיירים מחו"ל שנתקבלו לרביע הבא
-40	-63												7. ההזמנות של ישראלים שנתקבלו לרביע הבא
27	41	40		47	39	37	40	40	45	48	50	49	מספר המלונות שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת הרביע המקביל אשתקד לבין אלו שדיווחו על ירידה.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

** הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר ויבוצעו בעתיד.

לוח 12: בתי המלון ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל בתי המלון שהתייחסו לכלל סעיף)

					מאזן הנטר		
					2009 II	2009 III	
ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית			
					-65 (11)	-63 (13)	א. הפעילות ברביע הנסקר
26	48	15	7	4		1. סך הפעילות	
48	37	11	4	0	-78 (9)	-81 (9)	2. מספר הלינות של תיירים מחו"ל
15	39	23	15	8	-27 (13)	-31 (16)	3. מספר הלינות של ישראלים
4	33	19	33	11	-5 (15)	7 (17)	4. הפדיון הממוצע לחדר
8	38	54	0	0		-46 (10)	5. מספר העובדים
					-73 (10)	-44 (14)	ב. הפעילות החזויה לרביע הבא
12	44	32	12	0			7. ההזמנות של תיירים מחו"ל שנתקבלו לרביע הבא
20	32	36	12	0	-63 (8)	-40 (14)	8. ההזמנות של ישראלים שנתקבלו לרביע הבא
					41	27	מספר החברות שדיווחו

הנתונים בסוגריים מציגים את סטיית התקן. ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

השירותים העסקיים

לוח 13: מאזן הנטו כאחוז מסך עסקי השירותים שדיווחו¹

2009				2008				2007				2006	
III	II	I		IV	III	II	I	IV	III	II	I	IV	
א. הפעילות ברביע הנסקר													
*3	*-9	-36		-17	*6	17	14	36	37	23	37	*10	1. סך כל הפדיון מפעילות שוטפת
*2	-17	-38		-16	*4	16	10	33	27	20	36	*8	2. מכירת שירותים בארץ
-17	*4	-38		*-13	*1	21	18	36	33	*0	46	*26	3. מכירת שירותים בחו"ל
*-5	-15	-29		-16	*7	12	21	25	22	15	13	10	4. מספר העובדים
*-3	-13	-25		-10	*6	14	24	29	26	17	17	*8	5. מזה: מקצועיים
*-4	-12	-16		*-1	*0	*-3	9	*6	*7	15	16	*0	6. מספר העובדים הישראליים בחו"ל
ב. הפעילות החזויה לרביע הבא *													
													7. הזמנות או ציפיות לפעילות
27	*6	-25		-38	*-2	25	23	40	41	42	27	26	הכוללת ברביע הבא
*10	23	-23		-36	*8	22	36	29	52	32	*13	*6	8. הזמנות מחו"ל לרביע הבא
208	183	185		204	188	191	197	188	163	202	151	155	מספר העסקים שדיווחו

(1) ההפרש בין אחוז החברות שדיווחו על עלייה ברביע הנוכחי לעומת קודמו לבין אלו שדיווחו על ירידה.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 14: ענפי השירותים ברביע השלישי של 2009

(אחוזים מסך כל העסקים שהתייחסו לכל סעיף)

					מאזן הנטו		
ירידה משמעותית	ירידה מתונה	ללא שינוי	עלייה מתונה	עלייה משמעותית	2009 III	2009 II	
							א. הפעילות ברביע הנסקר
8	18	45	26	3	3 (5)	-9 (5)	1. סך כל הפדיון מפעילות שוטפת
8	17	48	24	3	2 (5)	-17 (5)	2. מכירת שירותים בארץ
8	22	57	11	2	-17 (9)	4 (12)	3. מכירת שירותים בחו"ל
2	20	61	17	0	-5 (4)	-15 (5)	4. מספר העובדים
2	16	67	15	0	-3 (4)	-13 (5)	5. מזה : מקצועיים
4	6	84	6	0	-4 (5)	-12 (5)	6. מספר העובדים הישראליים בחו"ל
							ב. הפעילות החזויה לרביע הבא *
2	14	41	39	4	27 (5)	6 (6)	7. הזמנות או ציפיות לפעילות הכוללת ברביע הבא
4	13	56	19	8	10 (9)	23 (12)	8. הזמנות מחו"ל לרביע הבא
					208	183	מספר העסקים שדיווחו

* הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר.
הנתונים בסוגריים מציינים את סטיית התקן.
ערכים הקטנים (בערך מוחלט) מ-1.64 סטיות תקן אינם מובהקים סטטיסטית ברמה של עשרה אחוזים.

לוח 15: התעשייה ברביע השני של 2009 וברביע השלישי של 2009

מספר החברות	השנה	הרביע	מספר	סך כל	המכירות בשוק המקומי	ההזמנות לשוק המקומי ¹	היצוא בפועל	ההזמנות ליצוא ¹	מלאי המוצרים המועסקים	מספר
25	2009	III	36	29	*24	*15	*14	*0	*0	כרייה, חציבה, חומרי בנייה ועץ
22	2009	II	*27	*18	*5	*10	*0	*5	*9	מזון ומשקאות
30	2009	III	*0	*3	*8	*30	*16	*7	*7	טקסטיל, הלבשה ועור
40	2009	II	*28	*26	*18	*19	*8	*28	*13	כימיקלים, גומי ופלסטיקה
17	2009	III	*0	*13	*25	*25	*7	*41	*35	מתכת ומכונות
18	2009	II	*38	*29	*13	*27	*47	*50	*35	תוכנה, אלקטרוניקה, חשמל וכלי הובלה
41	2009	III	29	*2	*10	22	*14	*17	*2	נייר, דפוס ואחרים
44	2009	II	32	*5	*12	*5	*5	*7	*5	סך הכול התעשייה ללא יהלומים
39	2009	III	*26	*0	*14	*44	*39	*3	*18	יהלומים
39	2009	II	*38	*37	*37	*53	*56	*31	*51	סך הכול התעשייה
59	2009	III	*14	*4	*2	*9	*15	*10	*16	יהלומים
54	2009	II	*21	*22	*10	*9	*2	*21	*35	סך הכול התעשייה
19	2009	III	37	33	29	*18	*27	*11	*5	יהלומים
22	2009	II	*35	*24	*15	*27	*9	*0	*24	סך הכול התעשייה
230	2009	III	11	*4	*7	*7	*2	*6	*10	יהלומים
239	2009	II	*13	*17	*16	*17	*18	*20	*25	סך הכול התעשייה
2	2009	III	*50	*40	*40	67	67	*50	*	יהלומים
4	2009	II	*0	*0	*0	*25	*25	*0	*50	סך הכול התעשייה
232	2009	III	12	*5	*6	*4	*4	*7	*10	יהלומים
243	2009	II	*13	*17	*15	*17	*18	*20	*25	סך הכול התעשייה

(1) הזמנות שנתקבלו ברביע הנסקר ויבוצעו בעתיד.
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 16: מאזן הנטו בענפי התעשייה והבנייה על פי גודל החברות ברביע השלישי של 2009⁴

חברות הבנייה					חברות התעשייה				
גדולות	בינוניות	קטנות	סך הכל		גדולות	בינוניות	קטנות	סך הכל	
*22	*0	-38	*0	היקף ביצוע של עבודות בינוי	20	*4	*6	24	התפוקה
*25	*19	-50	*11	התחלות בניית מבנים	16	*4	*3	17	סך המכירות
*13	*0	*13	*11	גמר בניית מבנים	13	*1	*8	15	המכירות בשוק המקומי
*22	47	*14	30	מחירי תפוקה במונחים דולריים	*6	*18	*19	*5	היצוא
9	18	8	35	מספר חברות	118	81	37	236	מספר חברות

(2) לפי מספר המועסקים (חברה קטנה: 1-19 עובדים, חברה בינונית: 20-99 עובדים, חברה גדולה: 100 עובדים ומעלה).
* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים).

לוח 17: חומרת המגבלות לביצוע הפעילות שתוכננה (ממוצע)¹

חומרת המגבלה: 0- אין מגבלה, 1 - קלה, 2 - מתונה, 3 - חמורה, 4 - חמורה במיוחד

התעשייה						
2009			2008			
III	II	I	IV	III	II	הרביע
מגבלות הביקוש						
1.0	0.9	1.0	0.6	0.8	0.5	היקף התיירות מחו"ל
1.1	0.6	0.4	0.5	0.5	0.3	היקף תיירות הפנים
1.2	1.4	1.4	1.8	1.2	0.8	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
1.7	1.9	1.8	1.7	1.7	1.4	החרפת התחרויות בענף
מגבלות ההיצע						
1.0	1.2	1.0	1.5	0.9	0.7	קשיי מימון
1.0	0.7	0.6	1.0	1.5	1.0	המחסור בעובדים מקצועיים

הבנייה						
2009			2008			
III	II	I	IV	III	II	הרביע
מגבלות הביקוש						
1.6	1.6	1.8	1.6	1.3	1.1	היקף ההזמנות מחו"ל
1.3	1.5	1.6	1.4	1.3	1.0	היקף ההזמנות מהארץ
מגבלות ההיצע						
0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.4	המחסור בצידוד ומכונות
0.7	0.8	0.8	0.9	0.8	0.7	קשיי המימון
0.6	0.5	0.4	0.4	0.8	0.8	המחסור בעובדים מקצועיים

התחבורה והתקשורת						
2009			2008			
III	II	I	IV	III	II	הרביע
מגבלות הביקוש						
1.0	0.9	1.0	0.6	0.8	0.5	היקף התיירות מחו"ל
1.1	0.6	0.4	0.5	0.5	0.3	היקף תיירות הפנים
1.2	1.4	1.4	1.8	1.2	0.8	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
1.7	1.9	1.8	1.7	1.7	1.4	החרפת התחרויות בענף
מגבלות ההיצע						
1.0	1.2	1.0	1.5	0.9	0.7	קשיי מימון
1.0	0.7	0.6	1.0	1.5	1.0	המחסור בעובדים מקצועיים

השירותים						
2009			2008			
III	II	I	IV	III	II	הרביע
מגבלות הביקוש						
2.3	2.6	2.9	1.9	1.1	1.5	היקף התיירות מחו"ל
1.5	1.8	2.2	1.7	1.0	1.3	היקף תיירות הפנים
1.7	2.1	2.5	1.9	1.0	1.3	המצב הכלכלי והביטחוני בישראל
מגבלות ההיצע						
0.9	1.4	1.9	1.2	1.0	1.4	קשיי המימון
1.0	1.0	0.7	1.0	1.4	1.7	המחסור בעובדים מקצועיים

המסחר						
2009			2008			
III	II	I	IV	III	II	הרביע
מגבלות הביקוש						
1.5	1.7	2.4	2.6	1.8	1.8	היקף הביקוש
מגבלות ההיצע						
1.1	1.2	0.8	1.0	1.7	1.8	מחירי התשומות
1.6	1.7	1.9	2.0	1.7	1.2	קשיי המימון
1.9	1.9	1.7	1.8	2.2	2.2	המחסור בעובדים מקצועיים
0.3	0.3	0.2	0.5	0.5	0.5	המחסור בצידוד ומכונות

(1) בכל רביע הודגשה המגבלה החמורה ביותר בקבוצת מגבלות הביקוש ובקבוצת מגבלות ההיצע.

נספח: ביאורים לסקר

מאזן נטו

סקר רבעוני זה מתייחס להתפתחויות ברביע השלישי של שנת 2009, וכולל גם הערכות וציפיות לרביע הרביעי של 2009. ממצאי הסקר מבוססים על תשובות לשאלונים שנתקבלו מחברות ובתי עסק בענפי התעשייה, המסחר, הבנייה, המלונות, התחבורה והתקשורת, והשירותים העסקיים. השאלות הן איכותיות: החברות נתבקשו לדווח על כיווני השינויים במשתנים השונים (עלה, ירד, או נשאר יציב) ולציין את עוצמת השינוי (הרבה, מעט). הסקר נועד לשמש כלי ניתוח מעודכן ומשלים למקבלי ההחלטות, נוסף על הנתונים הכמותיים.

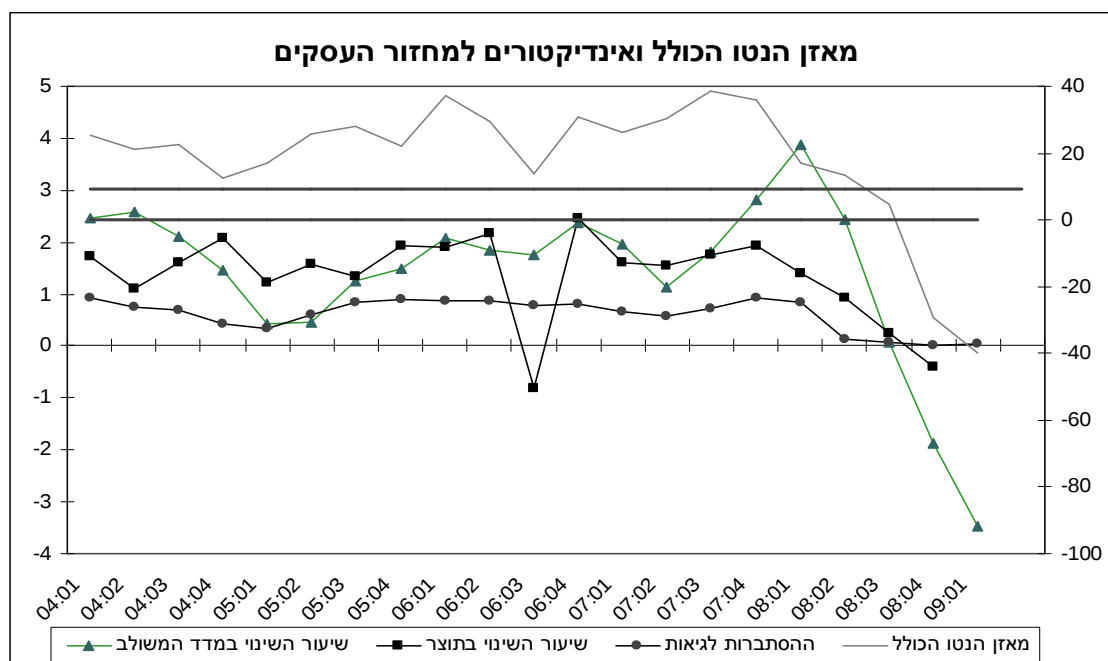
בכל הענפים, למעט ענף המלונאות, נתבקשו החברות לציין את השינוי בפועל לעומת הרביע הקודם, ללא ניכוי של השפעות עונתיות ואחרות. בענף המלונאות נתבקשו החברות להשוות את התוצאות לרביע המקביל בשנה הקודמת.

התוצאות אינן משוקללות לפי גודל החברה, אך בניתוח התוצאות של ענפי התעשייה והבנייה מוצגות גם התוצאות העיקריות, וכשהחברות ממוינות על פי קבוצות גודל.

התוצאות מנותחות באמצעות מאזן הנטו, המוגדר כהפרש שבין אחוז החברות המדווחות על עלייה לבין אחוז המדווחות על ירידה. מאזן נטו השווה לאפס בסעיף מסוים מעיד על אי-שינוי ברמה, לעומת הרביע הקודם באותו סעיף; מאזן נטו שלילי מעיד על ירידה, וחיובי – על עלייה.

סטיית התקן מושפעת, בין היתר, ממספר התצפיות שבמדגם ומהתפלגות התשובות בכל סעיף. ככל שמספר התצפיות קטן יותר, סטיית התקן גדולה יותר.

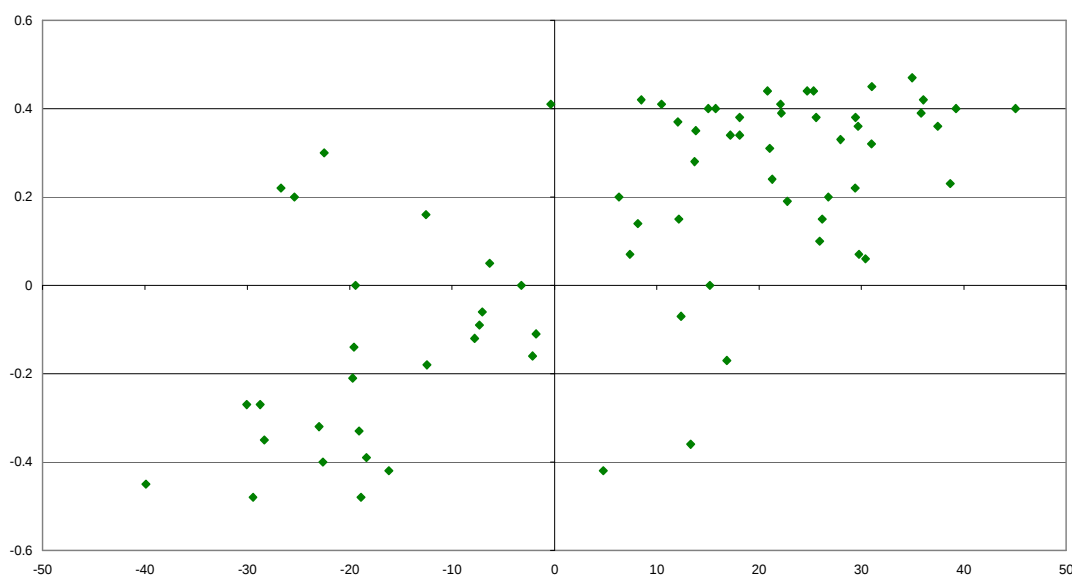
ראוי לציין, כי הנתונים על מאזני הנטו מבוססים על סיכום תשובותיהן של כלל החברות שדיווחו לסקר, ולא רק על נתוני החברות שהשתתפו בסקרים האחרונים. הנתונים בכל הלוחות הם אחוזים מסך כל החברות שענו על השאלות.

מאזן הנטו הכולל חושב על פי מאזן הנטו מנוכה העונתיות של פעילותם של כל הענפים, משוקלל על פי משקלו של כל ענף בתוצר העסקי. באמצעות המאזן ניתן לנבא בהצלחה את האינדיקטורים למחזור העסקים (מרום 2001). כפי שמתואר ביתר פירוט בעבודה זו, האינדיקטורים לזיהוי מחזור העסקים נותנים בסיס לתוצאות דומות שמיינו כל רביע למצב של מיתון, גאות או מצב לא מוגדר, כך שאופיינו תקופות בהן היה מצוי המשק בכל אחד מהמצבים השונים. אחד האינדיקטורים למחזור העסקים הוא

מגמת התוצר העסקי. אינדיקטור נוסף שבו נעשה שימוש לזיהוי מחזור העסקים הוא המדד המשולב וההסתברות למיתון: תקופה תוגדר כמיתון אם המדד המשולב יצביע על הסתברות למיתון הגבוהה מ-0.5 לפחות בשניים משלושת הרביעים שנבחנו. אם לא יתקיים מצב זה, וגם לא מצב בו הסתברות למיתון נמוכה מ-0.5 לפחות בשניים משלושת הרביעים שנבחנו התקופה לא תוגדר ולא תהיה מסקנה מובהקת לגבי מגמת הפעילות. מעבודתו של מרום עולה כי מאזן הנטו של המגזר העסקי תואם את מחזורי העסקים לפי ההגדרות לעיל: כשמאזן הנטו חיובי וגדול מ-9 המדד המשולב וההסתברות למיתון מלמדים על גאות ומגמת התוצר העסקי היא חיובית. כשמאזן הנטו שלילי הנטייה היא למיתון וכשמאזן הנטו בין 0- ל-9 התקופה לא מוגדרת.

**מאזן הנטו בכולל של התוצר העסקי מול ההסתברות לגיאות
רבעון ראשון 1991 עד רבעון ראשון 2009**

התחום בין 0.25 לבין 9.05 אחוזים מציין את התחום בו המאזן אינו מלמד על התפתחות מובהקת, מעל התחום- גאות, מתחתיו- מיתון.

מאזני הנטו של פעילויות ענף התחבורה-והתקשורת חושבו כממוצע משוקלל של מאזני הנטו של רכיבי הענף, כשלכל מאזן נטו שכוזה יוחס משקלו בתוצר הענף כולו. מאחר שאין בידינו סטיית תקן למאזן המשוקלל, היא לא הוצגה. כך גם המובהקות של מאזני הנטו המשוקללים. מאזני הנטו של חברות התעשייה הממוינים על פי שיעור העובדים המיומנים בכל ענף והחדשנות בו (מיון המתואר בדוח בנק ישראל לשנת 1999, עמ' 51-52) מוצגים בדיאגרמה 9. הענפים המתקדמים (כימיה, מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני) מהווים כ-30 אחוזים מהמדגם; הענפים המסורתיים (מזון, משקאות וטבק, הלבשה, טקסטיל ועור, עץ, נייר ודפוס, מינרלים אל מתכתיים, ברזל, פלדה ומוצרי מתכת, כלי הובלה ויהלומים) מהווים כ-55 אחוזים מהמדגם. הקבוצה המשלימה היא קבוצת הענפים המעורבים (מכרות ומחצבים, גומי ופלסטיק ושונות), המהווה כ-15 אחוזים מהמדגם.

מדד מוביל

המדד המוביל המתקבל מסקר החברות אומד את ההסתברות להאטת הפעילות ברביע העוקב יחסית לרביע הנוכחי, או את ההסתברות למיתון במונחים של מחזורי צמיחה. הוא נשען על מודל סטטיסטי של שרשרת מרקוב המבטא שני מצבים – קצב צמיחה גבוה או מתון – וארבע אפשרויות מעבר בין המצבים: מקצב גבוה למתון, מקצב מתון למתון, מקצב מתון לגבוה ומקצב גבוה לגבוה. המדד המוביל מסכם את שתי ההסתברויות להאטה בהתאם לשתי התפתחויות אפשריות: המשך הפעילות בקצב המתון או מעבר מצמיחה מהירה להאטה.

על מנת לאמוד הסתברות שקצב הצמיחה יתמתן, מצליבים ציפיות של כל חברה וחברה לרבעון עוקב עם הערכתן לגבי רבעון שוטף ומחשבים ארבע שכיחויות מותנות שמשקפות שינוי במצב הקיים (טבלה 1). כך, מתוך החברות שדיווחו על עלייה בפעילותן ברביע הנוכחי מחשבים הן את אחוז החברות הצופות כי העלייה תימשך גם ברביע הבא והן את אחוז החברות הצופות ירידה בפעילותן; מתוך החברות שדיווחו על ירידה בפעילותן ברביע הנוכחי מחשבים הן את אחוז החברות הצופות המשך של הירידה ברביע העוקב והן את אחוז החברות הצופות עלייה בפעילותן. בקרב החברות המדווחות על שיפור בפעילות השוטפת נכללות גם חברות שדיווחו על שיפור לפני רביע או שניים ומאז מדווחות על אי שינוי. ובדומה לכך, בקרב החברות המדווחות על ירידה בפעילות השוטפת נכללות גם אלה שדיווחו על ירידה רביע או שניים קודם לכן, ומאז מדווחות על אי שינוי. זו הדרך לעקוב אחר המעברים הלא דרסטיים – המתפתחים לא בתוך רביע אחד אלא במשך שניים-שלושה רבועים. הסתברויות לשינוי בקצב הצמיחה מחושבת מפונקצית ההסתברות הנורמלית המסתמכת על הפרמטרים שבטבלה 1. בנוסף, מניח המודל תלות בין הרביעים, כך שתחזית לרביע עוקב תלויה באומדן שהתקבל עבור רביע שוטף.

לסיכום, המדד המוביל מאבחן את מצב הפעילות לרביע הבא (פירוט רחב יותר על המדד ושיטת חישובו ראה במבט כלכלי גיליון מספר 16 אוגוסט 2005).

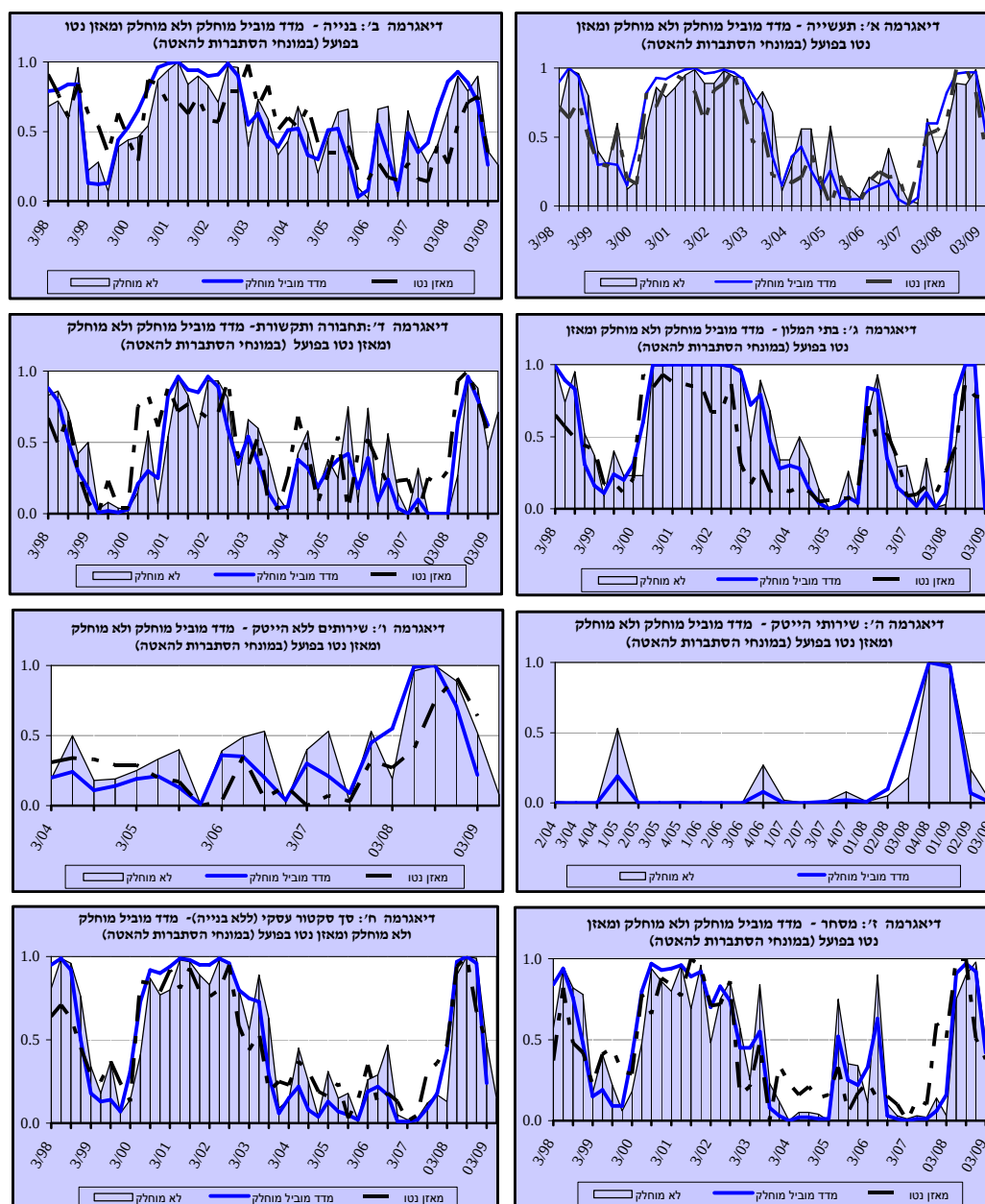
טבלה 1: ממוצעים וסטיות תקן של השכיחויות המותנות לפי ענפי הסקר (המדגם: 1991-2005)

מספר החברות ²	המשך האטה		האטה - האצה		האצה - האטה		המשך האצה		ענף הסקר
	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	ממוצע	סטיית תקן	
257	0.45	0.07	0.11	0.04	0.14	0.04	0.30	0.06	תעשייה
33	0.23	0.13	0.25	0.11	0.15	0.08	0.37	0.11	מסחר
46	0.42	0.16	0.10	0.10	0.12*	0.11	0.36	0.14	בתי מלון
20	0.26*	0.17	0.19*	0.14	0.12*	0.10	0.43	0.19	תחבורה
41	0.42	0.15	0.12*	0.09	0.06*	0.06	0.40	0.13	בנייה
144	0.35	0.10	0.15	0.07	0.09*	0.06	0.41	0.08	שירותים ¹
541	0.41	0.08	0.13	0.05	0.13	0.04	0.33	0.07	סך הסקר

(1) בענף השירותים המדגם מ-1998 בלבד

(2) מספר החברות בטבלה לא בהכרח תואם לזה שפורסם בסקר בנק ישראל עקב סינון החברות שלא דיווחו על הציפיות בצד הדיווח על הפעילות השוטפת.

* מציין תוצאה בלתי מובהקת (ברמה של עשרה אחוזים)

מאזן נטו בפועל - מותאם לסקאלת ההסתברות מיוצג ע"י הקו המקווקו, ההסתברות להאטה בפעילות מיוצגת ע"י קו רציף המדד המוביל הלא מוחלק מיוצג ע"י השטח